

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvernnavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birasaáhttenossodat

Kommunene i Finnmark

Deres ref

Deres dato

Vår ref

Sak 2015/3765

Ark 444

Vår dato

15.10.2015

Saksbehandler/direkte telefon: Margareth Wegner Sundfør - 78 95 03 71

Bruk av snøskuter på åpent vann

Fylkesmannen er kjent med at flere kommuner i fylket har gitt dispensasjon til blant annet bruk av snøskuter på åpent vann i forbindelse med trening. Vi gjør oppmerksom på at en snøskuter på vann er å regne som en vannscooter, og at kommunene etter forskrift om bruk av vannscootere eller lignende ikke har hjemmel til å gi slike tillatelser.

Vedtak fattet uten hjemmel i lov anses som ugyldige etter forvaltningsloven. Fylkesmannen forventer at kommuner som har fattet ugyldige vedtak omgjør vedtakene i henhold til forvaltningsloven § 35.

Nedenfor redegjør vi for lovverket for bruk av snøskuter på åpent vann.

Småbåtloven

Småbåtloven § 40 regulerer bruk av "vannscooter og lignende motordrevne mindre fartøy som er konstruert for å føre personer, og som etter alminnelig språkbruk ikke kan betegnes som båter". Det fremgår av annet ledd i bestemmelsen at det er Sjøfartsdirektoratet som i tvilstilfeller avgjør om et fartøy av en viss type omfattes av bestemmelsen.

Denne myndigheten hadde Sjøfartsdirektoratet også etter bestemmelsens forløper, tidligere § 38 i småbåtloven, som inneholdt et generelt forbud mot bruk av vannscootere. I brev fra Sjøfartsdirektoratet, datert 30. oktober 2000, fremgår det at det legges til grunn at forbudet mot bruk av vannscooter etter § 38 også omfattet bruk av snøskuter på åpent vann.

Sjøfartsdirektoratet la i sin vurdering blant annet vekt på at snøskutere er konstruert for å føre personer, men at den etter alminnelig språkbruk ikke kan betegnes som en båt. Videre vektla Sjøfartsdirektoratet at målet med kjøring med snøskuter på vann sommerstid, i likhet med vannscooterkjøring, er forlystelseskjøring. Videre skrev de at de problemer snøskuteren vil påføre miljøet, i form av høyt støynivå og annen sjenanse for omgivelsene, vil være de samme som ved bruk av vannscooter. Sjøfartsdirektoratet påpekte også at sikkerhetsrisikoen ved å benytte en snøskuter på åpent vann er langt større enn for vannscooter.

Vannscooterforskriften

Småbåtloven § 40 ble i 2013 endret fra å være en bestemmelse om et generelt forbud mot bruk av vannscootere til å bli en hjemmelsregel for en forskrift om regulering av bruk av slike fartøy. Det er som nevnt fortsatt Sjøfartsdirektoratet som i tvilstilfelle avgjør om et fartøy omfattes av bestemmelsen.

Med hjemmel i § 40 er det i forskrift 21. juni 2013 nr. 701 om bruk av vannscooter og lignende (vannscooterforskriften) gitt en forskrift om vannscootere og "lignende motordrevet fartøy". Med "lignende motordrevet fartøy" menes vannmotorsykler, vannmopeder, motorisert surfebrett eller lignende, jf. forskriften § 2 første ledd bokstav b.

Forskriften fastslår i § 4 at bruk av vannscooter og lignende er forbudt i sjø i et heldekkende belte på 400 meter fra land, i verneområder og i et heldekkende belte på 400 meter fra alle verneområder. Videre fastslår bestemmelsen at bruk av vannscooter og lignende er forbudt i vassdrag og innsjøer i et heldekkende belte på 500 meter fra land, i verneområder og i et heldekkende belte på 500 meter fra land og i innsjøer mindre enn 2 km². Sistnevnte forbud følger for øvrig uansett av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag § 4 tredje ledd.

Sjøfartsdirektoratet har i e-post til Miljødirektoratet 14. september 2015 uttalt at i vurderingen av om snøskutere på vann omfattes av vannscooterforskriften, må en se hen til formålet bak småbåtloven § 40 og forskriften. Sjøfartsdirektoratet uttaler at både formålet med bruken av snøskuter på vann (forlystelse), manøvreringsevnen og skadevirkninger/skadepotensiale på omgivelsene er såpass sammenfallende som for en vannscooter, slik at snøskuteren dermed må anses å falle inn under «eller lignende» i § 2 bokstav b og dermed omfattes av forskriften.

Klima- og miljødepartementet skriver i et brev til Tana kommune, datert 24. september 2015, at de er enige i Sjøfartsdirektoratet sin vurdering. Departementet skriver videre at snøskuter brukt på åpent vann har det samme, om ikke større, støy- og skadepotensiale som vannscootere. Sikkerhetsmessig er snøskuteren et større faremoment enn vannscooteren, idet den krever en spesiell type manøvrering for å holde seg flytende. Slik manøvrering medfører også betydelig grad av støy.

Vannscooterforskriften er begrunnet i miljø- og sikkerhetshensyn. Formålet med vannscooterregelverket taler klart for at snøskuter på vann omfattes av forskriften. Departementet ser heller ikke at det finnes argumenter som taler mot en slik tolking. Ut fra dette mener de at det er klart at snøskutere på åpent vann omfattes av vannscooterforskriften og derved av forbudene i forskriften § 4.

Organisert trenings- og konkurransekjøring

Når det gjelder organisert trenings- og konkurransekjøring er det i forskriften § 7 første ledd bokstav d gjort unntak fra forbudssonene for organisert kjøring i regi av motorsportklubber på godkjente baner regulert etter plan- og bygningsloven. Motorsportklubbene må være underlagt de bestemmelser og reguleringer som er fastsatt av Norges Motorsportforbund og Norges Idrettsforbund.

Unntak fra forbudssonene

En eventuell bruk av snøskuter innenfor forbudssonene i § 4 i vannscooterforskriften vil kun kunne skje dersom det gis tillatelse etter unntaksbestemmelsen i forskriften § 7 første ledd bokstav d. Etter denne bestemmelsen kan bruk av fartøyer som omfattes av forskriften skje "i særlige tilfeller dersom departementet etter søknad gir tillatelse til det". Myndigheten til å gi tillatelse er delegert til Miljødirektoratet. Det vil si at kommunene har ingen adgang til å gjøre unntak fra de fastsatte forbudssonene i § 4 i forskriften.

Bestemmelsen ble tatt inn for å fange opp enkeltsaker hvor nytt regelverk slår urimelig ut, for eksempel for å kunne videreføre arrangementer og organiserte aktiviteter som ble drevet tidligere i påvente av at kommunene får rullert sine planer.

Fylkesmannen er kjent med at det i flere kommuner i fylket hvert år gjennomføres konkurransekjøring. Disse arrangementene har, etter det vi vet, foregått på områder som ikke er regulert etter plan- og bygningsloven. Etter tidligere regelverk har disse

arrangementene vært gjennomført ved at kommunene har fastsatt en forskrift, hjemlet i småbåtloven § 39, som unntar et bestemt område fra forbudet mot bruk av snøskuter på åpent vann. I tillegg har det vært nødvendig med tillatelse etter motorferdselloven § 6.

Vi anbefaler at kommunene så snart som mulig kontakter aktuelle arrangører for å informere om at det for kommende arrangement er nødvendig å søke om tillatelse til Miljødirektoratet. Eventuelle søknader må sendes i god tid før arrangementet skal gjennomføres. For å sikre større forutsigbarhet for gjennomføringen av slike arrangement anbefaler vi at det igangsettes prosesser for å regulere aktuelle områder til motorsportanlegg etter plan- og bygningsloven.

Når det gjelder områder, som er aktuelle for organisert trening, anbefaler vi også her at det igangsettes prosesser for å regulere disse til motorsportanlegg etter plan- og bygningsloven.

Vi gjør oppmerksom på at det for vann som er under 2 km² vil det også, selv om området er regulert, være nødvendig med tillatelse fra kommunen etter motorferdselloven § 6. Når det gjelder kjøring på barmark i forbindelse med bruk av snøskuter på åpent vann, er det for barmarkskjøringen nødvendig med tillatelse etter § 6 i forskrift for motorkjøretøyer i utmark etc. (nasjonal forskrift), selv om områdene er regulert etter plan- og bygningsloven.

Ta gjerne kontakt med oss dersom dere har spørsmål.

Med hilsen

Stig Moen
fungerende fylkesmiljøvernssjef

Margareth Wegner Sundfør
seksjonsleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Vedlegg:
Adresseliste

Kopi:
Miljødirektoratet, postmottak@miljodir.no
Statens naturoppsyn Finnmark, postmottak@miljodir.no
Østfinnmark politidistrikt, post.ostfinnmark@politiet.no
Vestfinnmark politidistrikt, post.vestfinnmark@politiet.no

Adresseliste:

Alta kommune, postmottak@alta.kommune.no
Loppa kommune, postmottak@loppa.kommune.no
Hasvik kommune, post@hasvik.kommune.no
Porsanger kommune, postmottak@porsanger.kommune.no
Lebesby kommune, postmottak@lebesby.kommune.no
Gamvik kommune, postmottak@gamvik.kommune.no
Berlevåg kommune, postmottak@berlevag.kommune.no
Båtsfjord kommune, postmottak@batsfjord.kommune.no
Tana kommune, postmottak@tana.kommune.no
Vardø kommune, postmottak@vardo.kommune.no
Vadsø kommune, postmottak@vadso.kommune.no
Sør-Varanger kommune, postmottak@-sor-varanger.kommune.no
Karasjok kommune, postmottak@karasjok.kommune.no
Nesseby kommune, postmottak@nesseby.kommune.no
Hammerfest kommune, postmottak@hammerfest.kommune.no
Kvalsund kommune, Servicekontoret@kvalsund.kommune.no
Måsøy kommune, postmottak@masoy.kommune.no
Nordkapp kommune, postmottak@nordkapp.kommune.no
Kautokeino kommune, e-post@kautokeino.kommune.no